

Не / ні з частинами мови. Робота на лекції.

1. Прочитайте. Підкресліть слова з *не, ні*, поясніть їх правопис.

1. Старезний самотній прадуб, що шумів віттям не один вік, похилився над Дніпром вже майже без віття. 2. Не ти, брате, перший, не ти й останній. 3. Лице гаряче я ховаю в кухлі, неначе я нічого не розчув. 4. Тільки той не помиляється, хто ні до чого не торкається. 5. Прекрасні і невмирущі пісні склав наш народ на вічну пам'ять і немеркнучу славу про свою багатвікову боротьбу. 6. Іскра тліла в попелі важким і ятрилась, мов незагойна рана. 7. Йонька не зважав ні на що, робив своє. 8. Рушієм і мірою життя є добро, а не зло, дружба, а не зненависть і не поневолення. 9. Ми не лукавили з тобою, ми просто йшли; у нас нема зерна неправди за собою. 10. Нічого так я не люблю, як запах снопів тількино скошеного і зв'язаного хліба. 11. Ніщо так не красить людину, як натхнення. 12. На подвір'ї, пориваючись угору, непокоївся стіжок кукурудзи. 13. Туман уже вкрив морську далечинь, але тут, в бухті, він був негустий.

2. Перепишіть, розкриваючи дужки. Поясніть уживання *не, ні* зі словами.

1. (Не) до жартів рибі, коли її під жабри зачепили. 2. Хто (не) робить, той (не) помиляється. 3. Хай розквітне веселково у (не) виданій красі наша мова калинова, (на) че сонце у росі. 4. Слово, моя ти єдина зброє, ми (не) повинні загинуть обоє. 5. Ми — (не) безліч стандартних «я», а безліч всесвітів різних. 6. Шкода краси, де розуму (не) має. 7. (Ні) (з) ким (не) говорив, (ні) (до) кого (не) ходив. 8. (Не) легко бути людиною. 9. Краса — лиш відображення земного у (не) земному дзеркалі душі. 10. Холодні зірки мерехтіли в темному небі, і (не) скінченний Чумацький Шлях простягся у вічність. 11. Ми (ні) коли (не) скаржилися, доля наша завжди була (не) легка, але наша, наша, (ні) (в) кого (не) позичена, (не) дарована ніким, (ні) (в) кого (не) просили, самі виривали власними руками і (не) хочемо іншої, (не) змінємо на іншу. 12. Хто (не) жив посеред бурі, той ціни (не) знає силі, той (не) знає, як людині боротьба і праця милі.

3. Позначте речення, у якому допущена помилка в написанні НЕ з прикметниками?

- а) Нешвидкою ступою йшли козацькі воли, повертаючись з далекого Дону.
- б) Дівчина була невелика на зріст, але рівна, як струна.
- в) Вона була не молода, але й не стара.
- г) Микола вже був немолодий хлопець, а чолов'яга з довгими вусами.

4. Позначте рядок, у якому всі слова з НЕ потрібно писати окремо:

- а) не/швидко, не/знати, не/вгамовний, не/добре;
- б) не/читати, не/дочувати, не/друг, не/ясний;
- в) не/великий, а малий; не/любити; не/прочитана мною книга; не/треба;
- г) не/маю, не/мовля, не/прочитана книга, не/багато.

5. Позначте рядок, у якому всі слова з НІ треба писати разом:

- а) ні/що, ні/до/чого, ні/сенітниця, ні/де;
- б) ні/кому, ні/в/чому, ні/вечити, ні/куди;
- в) ні/яково, ні/трохи, ні/скільки, ні/кчемний;
- г) ні/коли, ні/туди ні/сюди, ні/з/ким, ні/чий.